

Vsebina pričujočega 42. zvezka je kaj različna. Glavni spis je životopis pokojnega dr. Gogale, spisal dr. Fr. Lampe. Kdor je rajnega poznal, mora biti gospodu pisatelju hvaležen, da je tudi bralcem družbe sv. Mohora podal sliko tega moža. Životopis je pisan natančno in ima namen v prvi vrsti spominjati nekdanje učence in gojence na vzglednega učitelja, a vstrezal bode tudi priprostemu narodu, iz katerega je pokojnik vzrastel. Jezik je poljuden in lahek.

Sledite dve povestici: Kodrova »Na krivem potu« in Steklasova »Sreča je opoteča.« Obe sta primerni za Večernice, zlasti prva, ki uči jasno, kam pelje strast tožbovanja. Izmed pesmij sta dve ponatisnjeni Gorazdovi in troje rajnega o. Herkulana Javorja, ki se odlikujejo po lepih idejah. Spis »Moje sanje na veliko-noč«, preveden iz angleščine, je morda nekoliko pretežak po vsebini in obliki. — Tudi znanstveni spis »Sreča in strelod« zdi se nam nekoliko pretežak za Mohorjane. — »Spomini na Italijo.« (Potopisne črtice; M. L.) Pisatelj oziral se je premalo na svoje bralce. Besede: kapital, Kavur, Garibaldi, mozajik, absida, transparent, demonstrirati — so večini bralcev družbe sv. Mohorja neznane. — Med ostalimi spisi je največje pomembe »Življenje nit«, zabavno-poučen govor A. Kržičev. Pisatelj podaja v šaljivi obliki nauke o kratkosti in negotovosti človeškega življenja. Zeleti bi bilo le, da bi se še večkrat kaj takega bralo.

6. „Koledar družbe sv. Mohora“ za navadno leto 1889. — V zabavnem in poučnem delu je na prvem mestu spis »Naš cesar Franc Jožef I. V spomin štiridesetletnice vladanja Njegovega veličanstva.« Spisal Ignacij Žitnik. — Spis pové ob kratkem zgodovino štiridesetih let. — »Obsojen«, povest, spisal dr. J. Vošnjak. Povest se konča s tem, da tatú Ogrizkovega Lipeta ustrelita dva orožnika. Povest je dobro izpeljana, a vsebina vpliva premalo blažilno na bralca. — »Zlatomašnik J. Jurij Strossmayer«, spisal Josip Starè. Spis je lep, vendar sem ter tje morebiti za ljudstvo malo pretežak. — »Kako je stari Molek tatu iskal.« Kratkočasna povest, spisal Janko Krsnik. — Povest je smešna, a ima vendar dovolj jedra ter kaže, kam pripelje trma. Pisana je v narodnem duhu, značaji verjetni in vzeti iz življenja. — »Zlatomašnik Leon XIII. in slovenski romarji.« Spisal dr. Ivan Križanič. Pisatelj popisuje popotovanje v Rim in razne vtise v večnem mestu. Spis je pisan poljudno, navdušeno in živo. Vmes so vpleteni citati iz sv. pisma. Posebno krasen je uvod, kjer se pisatelj dotika socialnega, državnega in narodnega vprašanja. Poleg mikavnega dobi bralec v tem spisu tudi dovolj poučnega. Precej jednak spis je priobčil gospod pisatelj v »Slov. Gospodarju« in ga dal tudi posebej natisniti. — Zanimiv in zelo koristen je spis »Sleparija s skrivnostnimi zdravili«, spisal J. Tisovec, kjer pisatelj odkriva velikansko sleparijo, ki se dela v tej stroki. Da bi ga naš narod le hotel čitati! Razumniki naj bi opozarjali nanj!

Drugi imenitnejši spisi v koledarju so: »Razgled po svetu«, sestavil Ig. Žitnik, životopisa

Lamberta Ferčnika in dr. Valentina Zarnika, več pesmij in poučnih spisov. Splošno torej koledar spolnjuje svojo nalogo res dobro.

Družba šteje letos 41.552 udov. Treba je torej skrbeti, da se število vsaj ne pomanjša. To pa je ležeče na nabiralcih udov, pa tudi na pisateljih. Tu je za vsakterega, kdor je sposoben, širok delokrog, koristiti narodu v najširjem smislu. Narod prosi, a ima tudi pravico prositi od inteligencije tečne duševne hrane.

Cirilski.

„Rimska božja pot in slovenski romarji.“ Spisal kanonik dr. Ivan Križanič. Ponatis iz »Slovenskega Gospodarja«. Maribor 1888. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. 12°. Str. 59. — Kaj zanimiv popis pomladanskega romanja k svetemu očetu. Gledé pravega napredka našega slovstva moramo pač zeleti, da bi štajarski gospodje pisatelji držali se občeslovenske pisave in ne štajarskih posebnosti. Ako ne bomo jedini, bomo vsi škodo imeli. O tej važni zadevi bode treba spregovoriti še posebej, ker je vzrok dovolj za to.

„Zlati orehi“ slovenske mladine v spomin. Spisal Ivan Tomšič. I. zvezek. Drugi popravljeni in predelani natis. S podobami. V Ljubljani. Natisnila in založila J. R. Miliceva tiskarna. 1888. 16°. Str. 126. Cena brošur. iztisu 35 kr., lepo vezan 50 kr. Prvič je prišla ta knjižica z »eno podobo« na svetlo leta 1866 v enaki obliki in velikosti. Prinesla je res zlatih orehov za našo mladino. Zato je zelo prav, da se je priredil drugi natis, ki se odlikuje po lepem jeziku, umljivi pisavi in primernih, mičnih podobah. Da bi še mnogo takih orehov prišlo za temi! Srčno želim, da bi mnogim otrokom prinesel takih orehov sv. Miklavž.

Knjige »Matiice Slovenske«, 4 — reci štiri — po številu, razpošiljajo se sedaj udom. Ocenjati jih seveda danes ne morem. To pa naj vendar rečem, da sem je vzel v roko, je tehtal v roki in ogledaval ter rekel sam sebi s ponosom: To pa, to! Kako ugodno je že to, da so izšle knjige pravočasno! Za 2 gold. duševnega blaga na 60 polah! In kolikor že sedaj vem, dela to čast slovenski književnosti. A kaj več prihodnjic. Udje, ki bi kmalu k »Matici« pristopili, dobé lahko še vse knjige.

HRVATSKO SLOVSTVO.

(Piše Janko B.)

Knjige »društva sv. Jeronima«. Hrvatsko književno »društvo sv. Jeronima« počelo je v sredi meseca oktobra razpošiljavati svojim členom društvene knjige. Dolgo si ni moglo društvo dosti pomagati, letos se pa vendar opazava lep napredek, kar radostno pozdravljamo.

Vzrok, da je društvo dosedaj slabše vspevalo, bilo je prvič pomanjkanje pisateljev, kateri bi hoteli in umeli pisati tako, da bi njihovi spisi narodu godili. Gotovo se moti, kdor misli, da je narodu vse dobro, da je le nekaj, rekoč: »Bolje išta, nego ništa.« Prav narod je dober sodnik in gotovo dobro razlikuje ono, kar je dobro, od onega, kar ni dobro. Dajte mu dobrih knjig, gotovo je bode rad sprejel in čital. Ali